

Uwagi i zalecenie konserwatorskie do realizacji przedmiotów znajdujących się w gablotach wystawy stałej MPS

Materiały użyte do wykonania elementów scenografii nie powinny emitować¹ związków siarki (dwutlenek siarki, siarkowodór, siarczki karbonylu, disiarczki węgla), tlenków azotu, ozonu, nadtlenków, formaldehydu, aldehydu octowego, kwasu octowego, kwasu mrówkowego, amoniaku.

Ze względu na to, że na rynku jest mnóstwo różnego rodzaju tworzyw sztucznych, to nie sposób, aby taka lista była kompletna. Można ją jednak traktować jako konkretną sugestię, a jeśli pojawią się jakieś wątpliwości, można je na bieżąco omawiać z zespołem Działu Gromadzenia MPS.

Materiały do wykonania elementów scenografii, niebędących w bezpośrednim kontakcie z muzealiami²

1. Materiały dopuszczalne:

- a. Bezkwasowe wyroby papiernicze (tektury, papiery, kartony, bibuły),
- b. Tkaniny z włókien naturalnych (z wyjątkiem wełny, jedwabiu),
- c. Płótna introligatorskie,
- d. Skóry garbowane,
- e. Szkło, ceramika,
- f. Metale (najlepiej zabezpieczone przed korozją),
- g. Pisaki permanentne,
- h. Metyloceluloza, metylohydroksyceluloza, hydroksypropyloceluloza,
- i. Żywyce naturalne (np. szelak, mastyksy),
- j. Taśmy samoprzylepne papierowe, płóciennie lub poliestrowe z klejem o neutralnym pH,
- k. Kleje naturalne (skrobiowe, glutynowe),
- l. Poliakrylany – żywyce akrylowe (Paraloidy), szkło akrylowe (pleksiglas), farby i emulsje akrylowe, kontaktowe kleje akrylowe, kleje akrylowe emulsyjne (np. Akrylep 545, Akcrykleber, Primal, Plectol), tkaniny akrylowe,
- m. Polietylen (PE), politereftalan etylenu (PET) - folie (np. Mylar), włókna i tkaniny polietylenowe, pianki (np. Ethafoam),
- n. Poliester, folie poliestrowe (np. Melinex), tkaniny poliestrowe, żywyce poliestrowe, żyłki poliestrowe,
- o. Silikon bezkwasowy, uszczelniacze silikonowe neutralne (niewydzielające kwasu octowego),
- p. Poliamid (Nylon), tkaniny, żyłki nylonowe,
- q. Politetrafluoroetylen (PTFE, Teflon), farby teflonowe, płyty,
- r. Żywyce ketonowe, farby ketonowe, ketonowo-mastyksowe,
- s. Niektóre żywyce epoksydowe – kleje niskoemisyjne (np. Epo Tek 301-2, Hxtal NYL-1, Araldit 2020), niektóre żywyce epoksydowe o wysokiej stabilności (np. Eurostac EP 2501),

¹ Grzywacz, *Tools for Conservation. Monitoring for Gaseous Pollutants in Museum Environments*, Getty Publications, Los Angeles, 2006, s. 97-105.

² Na podstawie ANSI/NISO Z39.79-2001 *Environmental Conditions for Exhibiting Library and Archival Materials*, 2001, s. 23-28.

- t. Niektóre kleje dyspersyjne na bazie polioctanu winylu PVA o neutralnym pH (np. Vinavil, Mowilith DMC 2),
- u. Polioctan winylowo-etylenowy (EVA) – niektóre kleje (np. Beva 371), pianki (np. Evazote),
- v. Polistyren ekstrudowany (XPS), płyty z polistyrenu ekstrudowanego pokrytego dwustronnie papierem (np. Altera),
- w. Polipropylen (PP), pianki i gąbki z polipropylenu,
- x. Poliwęglan (PC), płyty poliwęglanowe,
- y. Tworzywo ABS (terpolimer akrylonitrylo-butadieno-styrenowy),
- z. Drewno kilkuletnie, gatunki liściaste (z wyjątkiem dębu), pokryte powłoką barierową (blokującą wydzielanie formaldehydu i kwasów organicznych)

2. Materiały niepolecane:

- a. Żywice alkidowe, farby alkidowe (ftalowe),
- b. Większość żywic epoksydowych, farby i kleje epoksydowe,
- c. Żywice mocznikowo - formaldehydowe (UF),
- d. Żywice fenolowo – formaldehydowe (PF),
- e. Żywice melaminowo – formaldehydowe (MF),
- f. Poliuretan (PUR, PU), farby, lakiery, pianki poliuretanowe,
- g. Polichloropren (Neopren), kleje neoprenowe (polichloroprenowe),
- h. Polichlorek winylu (PVC, PCW) – pianki, płyty,
- i. Większość klejów i farb na bazie polioctanu winylu (PVA),
- j. Gumy z kauczuku naturalnego i syntetycznego (wulkanizowane siarką),
- k. Chlorokauczuk - farby i emalie chlorokauczukowe,
- l. Polimery wielosiarczkowe – uszczelniacze,
- m. Silikon – uszczelniacze i kleje kwaśne (wydzielające kwas octowy),
- n. Octan celulozy, azotan celulozy (nitroceluloza), celuloid,
- o. Jedwab, wełna, filc wełniany,
- p. Drewno świeże, niesezonowane, sęcate,
- q. Drewno dębowe,
- r. Drewno drzew iglastych,
- s. Sklejki, płyty drewnopochodne (klejone żywicami fenolowo-formaldehydowymi i/lub mocznikowo-formaldehydowymi), korek, linoleum.

Anne Dzielis
architekt konserwatorski